

2022-10-28

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

kopia

m.miljoprovningsenheten@regeringskansliet.se

Diarienummer M2022/01389

Teknikföretagens svar på remitterad utredning ”Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen”, SOU 2022:33

Inledning

Kraftfulla åtgärder kommer att krävas för att möta de miljö- och klimatutmaningar som Sverige och världen står inför. Tuffa mål har satts upp, EU ska vara klimatneutralt 2050 och Sverige fem år tidigare. Följaktligen står vi inför behov av massiva miljö- och klimatförbättrande investeringar, såväl i stora industrietableringar som el-infrastruktur.

Svenska miljötillståndsprocesser har under många år präglats av brist på tilltro och förutsägbarhet. För att rättssäkerheten ska garanteras är det nödvändigt att en verksamhetsutövare på ett rimligt vis ska kunna förutsäga vad som krävs i en ansökan för att få tillstånd. Processerna är idag dessutom oproportionerligt tidskrävande och suboptimerade, dvs tar inte ett helhetsperspektiv. Vidare noteras en olycklig utveckling där myndigheterna landat i en roll som motparter i processen. Sammantaget är utvecklingen beklaglig och frustrerande, då den verkar direkt förödande på det akuta behovet av investeringar i klimatomställningen som Sverige tillsammans med övriga världen behöver.

Teknikföretagen välkomnar därför utredningens huvuduppdrag, dvs att försöka åstadkomma snabbare och enklare prövningsprocesser, samtidigt som ett bibehållet miljöskydd säkerställs. Detta är helt avgörande för att vi ska ha ett gynnsamt industriklimat där investeringar blir verklighet i svensk industri - investeringar som bidrar till omställning, sysselsättning och välfärd samtidigt som de stärker svenska företags konkurrenskraft globalt.

Vi har i Sverige under decennier utmärkt oss internationellt genom att vara ett föregångsland i vårt arbete med att skydda vår lokala miljö. Vår lagstiftning är också präglad just av detta perspektiv. När vi nu har behov av en akut klimatomställning, måste vi *gå från lokalt miljöskydd till global hållbar utveckling*. En modern och effektiv tillståndsprocess är en viktig pusselbit i det arbetet.

Sammanfattningsvis

Huvuduppdraget i miljöprövningsutredningen var att ge förslag på hur effektivitet skulle kunna skapas i systemet, så att tiderna för prövningen skulle kortas samtidigt som miljöskyddet skulle bibehållas.

Tyvärr kan vi konstatera att utredningen, med vissa undantag, endast skruvar på dagens regelverk och process. Risken är därför överhängande att trögheten kommer finnas kvar i systemet. Teknikföretagens slutsats är att utredningens förslag inte räcker, mer kraftfulla reformer måste möjliggöras.

Med det sagt kan vi ändå se att detta trimmande, genom vissa av de 30 olika förslagen, kan underlätta. I likhet med Svenskt Näringsliv ser vi i följande process ett starkt behov av att regeringen omgående utnyttjar propositionsskrivandet för att få till ytterligare tydlighet och skärpa i de framlagda förslagen.

Nedan följer Teknikföretagens syn på ett urval av utredningens förslag. Därutöver stödjer Teknikföretagen Svenskt Näringslivs remissvar.

Förslagen

Kapitel 4

Tillståndstrappan

Teknikföretagen välkomnar upplägget med en "ändringstrappa" som gör distinktion mellan när det behövs *tillståndsprövning, anmälan resp varken anmälan eller tillstånd*.

Kap 4.1.1 Ändringstillstånd ska bli huvudregel.

Teknikföretagen stödjer förslaget.

Verksamhetsutövaren slipper därmed dagens förfarande om att först ansöka om att få landa i ändringstillstånd, för att sedan få ärendet hanterat dvs slipper "*en process i processen*". Ändringstillstånd, som huvudregel ger därmed effektivitetsvinster.

Det ökar också förutsägbarheten och vilken process som väntar. I nuvarande system undviker verksamhetsutövare ibland att göra investeringar eller miljöförbättrande åtgärder med rädsla för att riskera *en omprövning av hela verksamheten*.

Förslaget behöver dock kompletteras med en förtydligande skrivning om att det är just *ändringen*, dvs den tillkommande verksamheten och dess miljöpåverkan som ska bedömas. Värt att tillägga är att de flesta ändringsansökningar idag de facto innebär en ändring till klimat/miljöförbättrande verksamhet och med andra ord verkligen inte borde landa i en sinkande tvåstegsprocess.

4.1.2 Gränsen mellan tillstånds- och anmälningsplikt tydliggörs (ändringstrappans upplägg)

Teknikföretagen stödjer förslaget som innebär att:

- Det krävs tillstånd för en ändring om den inte ryms inom tillståndets ram
- Om ändringen innebär en ändring av det allmänna villkoret som dock håller sig inom tillståndets ram och särskilda villkor, räcker det med en anmälan för ändringen (om inte ändringen är tillståndspliktig i sig eller innebär betydande miljöpåverkan), ex utbyte av gammal produktionsutrustning.
- Om ändringen ryms i det allmänna villkoret är den varken anmälnings- eller tillståndspliktig.

Liksom utredningen påtalar är det i genomförandet viktigt att förslaget formuleras så att det innebär både ett *förtydligande* samt en *utökning av utrymmet för anmälan*, som ofta tolkas snävt i förhållande till det allmänna villkoret. Vi delar också utredningens syn, att det i första skedet är upp till verksamhetsutövaren och därefter upp till tillsynsmyndigheten att avgöra om ändringen ryms inom det allmänna villkoret.

Kap 4.1.4 En nedre gräns för anmälan av ändring av tillståndspliktig verksamhet införs.

Teknikföretagen stödjer förslaget.

Förslaget att ändringar som inte har betydelse från störningssynpunkt inte behöver anmälas innebär att ett golv införs i "tillståndstrappan" och effektivitetsvinster kan uppnås.

Kapitel 5

5.1.1 Tidsbegränsning som huvudregel införs inte

*Teknikföretagen stödjer utredningens förslag om att **inte** införa obligatorisk tidsbegränsade tillstånd.*

Tidsbegränsade tillstånd som huvudregel skulle innebära en ökning av antal miljöprövningar, varvid belastningen på prövningsmyndigheterna skulle öka.

5.1.8 Möjlighet till giltighetsförlängning av befintliga tidsbegränsade tillstånd införs

Förslaget innebär att tillståndsmyndigheten på begäran av sökanden kan *förlänga giltigheten för ett befintligt tidsbegränsat tillstånd i högst tre år*. Som nämnts i 5.1.1 ovan stödjer Teknikföretagen inte en generell princip om tidsbegränsade tillstånd.

Dock instämmer vi i utredningens bedömning att, i de fall man redan har ett tidsbegränsat tillstånd, öppna upp för en möjlig förlängning. Det handlar om situationer där verksamhetsutövaren av olika skäl inte hunnit få ett nytt tillstånd innan det befintliga tillståndet löper ut och det samtidigt är lämpligt att verksamheten drivs vidare.

Avslutningsvis vill Teknikföretagen betona att Sverige står inför ett akut behov av betydligt mer genomgripande reformer.

Den utredning som aviserats i Tidöavtalet som ska "förenkla och förkorta miljö tillståndsprövningen enligt miljöbalken genom att göra den mer flexibel, effektiv och förutsebar" måste ges direktiv som bland annat kan utreda möjligheterna till:

- En kraftfullare förflyttning av frågor, som idag tillståndsprövas, till tillsynen, samt till andra processer (exempelvis vissa lokaliseringsfrågor som bättre avgörs på lokal nivå). Tillståndsprövningen ska koncentreras till frågor som har betydande miljöpåverkan.
- Ett förtydligande i lagtexten om vilka krav som ansökan måste uppfylla. Förutsägbarheten måste öka.
- En kraftfull rensning i partsrollen, förtydligande av roll som expertmyndighet (som ger yttrande) och domstolarnas roll för beslut (t ex huruvida det behövs klagoranden, kompletteringar).

Stockholm 2022-10-28

Maria Rosendahl

Näringspolitisk chef

Teresa Jonek

Näringspolitisk expert